

Підсумки
Всеукраїнського соціологічного дослідження
«Покоління центеніалів: цінності та орієнтири»

Протягом червня-серпня 2020 року Полтавською обласною бібліотекою для юнацтва імені Олесь Гончара проводилось Всеукраїнське соціологічне дослідження «Покоління центеніалів: цінності та орієнтири». Його об'єктом стали молоді люди віком 14-20 років (користувачі бібліотеки для юнацтва). Метою, власне, й стало виявлення наявності та розуміння ціннісно-смыслових орієнтирів у Z-молоді (центеніалів). Завданням дослідження було:

- дізнатися, які цінності є пріоритетними для Z-молоді;
- з'ясувати хто/що впливає на формування цінностей та орієнтирів сучасної молоді;
- визначити ціннісні орієнтири на життя сучасного покоління;
- з'ясувати на що зорієнтовані наразі центеніали.

Збір інформації здійснювався шляхом анкетування у відділі обслуговування користувачів обласної бібліотеки для юнацтва. В анкетуванні взяли участь **60 респондентів** і отримані наступні результати:

1. Вкажіть, будь ласка, чим Ви займаєтесь?

- навчаюся в школі – **20 респондентів**;
- навчаюся в університеті – **28 респондентів**;
- інше (працюю) – **8 респондентів**;
- (не працюю і не навчаюся) – **4 респонденти**;

2. Зазначте, які цінності є важливими для Вас:

- життя – **40 респондентів**;
- сім'я – **34 респонденти**;
- матеріально-фінансова забезпеченість (квартира, машина тощо) – **22 респонденти**;
- професійні заняття мистецтвом, спортом тощо – **8 респондентів**;
- свобода та незалежність особистості – **37 респондентів**;
- Ваш варіант – **жодного респондента**;

3. Розставте, будь ласка, пріоритети Ваших життєвих цінностей від 1 до 5 (1 – головна, 5 – другорядна)

- життя: 1 місце – **35 респондентів**;

2 – 13 респондентів;

3 – 5 респондентів;

4 – 4 респонденти;

5 – 3 респонденти;

сім'я, родина: **1 – 10 респондентів;**

2 – 34 респонденти;

3 – 5 респондентів;

4 – 9 респондентів;

5 – 4 респонденти;

кар'єра: **1 – 2 респонденти;**

2 – 3 респонденти;

3 – 22 респонденти;

4 – 19 респондентів;

5 – 18 респондентів;

рівність і свобода: **1 – 3 респонденти;**

2 – 5 респондентів;

3 – 10 респондентів;

4 – 17 респондентів;

5 – 15 респондентів;

реалізація власного потенціалу: **1 – 10 респондентів;**

2 – 5 респондентів;

3 – 18 респондентів;

4 – 11 респондентів;

5 – 20 респондентів;

4. Хто або що впливає на формування Ваших цінностей?

батьки, рідні – **37 респондентів;**

педагоги, тренери – **11 респондентів;**

друзі – **19 респондентів;**

релігія – **1 респондент;**

- вподобання, захоплення – **20 респондентів**;
- особистий досвід – **24 респонденти**;
- сучасні цифрові технології – **12 респондентів**;
- стан нашої країни на світовій арені – **3 респонденти**;
- Ваш варіант – **жодного респондента**;

5. Зазначте особистість, яка для Вас є авторитетом, завдяки своїм життєвим цінностям.

Респонденти назвали таких особистостей, що є для них авторитетом: батьки – 4 респонденти; батько – 4 респонденти; мама – 3 респонденти; Білл Гейтс – 2 респонденти; Теодор Рузвельт – 2 респонденти; Кузьма Скрябін – 2 респонденти. По 1 респонденту авторитетом вважають: В'ячеслава Чорновила, Василя Стуса, Ліну Костенко, Матір Терезу, Ілона Маска, Коко Шанель, Селену Гомес, тренера, дідуся. **26 респондентів** поставили прочерк в цій графі.

6. Чи переживали Ви:

- залежність від оцінки в інтернеті – **25 респондентів**;
- троллінг чи кібербулінг (систематичне і цілеспрямоване відправлення агресивних повідомлень з електронних носіїв) – **8 респондентів**;
- самотність (попри спілкування у Viber, Fb тощо) – **34 респонденти**;

7. Яке спілкування для Вас більш прийнятне?

- реальне – **38 респондентів**;
- віртуальне – **22 респонденти**;

8. Зазначте Ваші життєві орієнтири:

- впевненість у собі – **37 респондентів**;
- цілеспрямованість – **27 респондентів**;
- оптимізм – **28 респондентів**;
- толерантність – **13 респондентів**;
- самореалізація – **32 респонденти**;
- незалежність у своїх рішеннях – **17 респондентів**;
- особистісний розвиток – **38 респондентів**;
- Ваш варіант – **жодного респондента**;

9. За допомогою яких моральних орієнтирів можливо досягнути успіху?

- совість – 19 респондентів;
- порядність – 43 респонденти;
- чесність – 31 респондент;
- повага – 25 респондентів;
- честь – 15 респондентів;
- Ваш варіант (врівноваженість) – 1 респондент;

10. Чи впливають Ваші життєві орієнтири на*:

	ТАК	НІ
Особисте життя	50	2
Стосунки з близькими, друзями	46	1
Власні досягнення	40	4
Навчання	27	14
Здоров'я	29	8
Зовнішній вигляд	30	7

**поставте позначку*

11. Оберіть 5 основних орієнтирів у Вашому житті:

- здобуття освіти – 46 респондентів;
- улюблене заняття / робота – 43 респонденти;
- розвиток власних здібностей – 47 респондентів;
- подорожі, спілкування – 51 респондент;
- ведення здорового способу життя – 40 респондентів;
- самостійні рішення та вчинки – 22 респонденти;
- покращення зовнішності, підтримка себе у хорошій фізичній формі – 14 респондентів;
- визначення свого покликання – 21 респондент;
- віра в правильність обраної мети – 15 респондентів;
- важко сказати – 1 респондент;

інше – жодного респондента;

12.Що засмучує Вас?

невпевненість у майбутньому – **33 респонденти**;

матеріальне становище – **25 респондентів**;

відчуття небезпеки – **3 респонденти**;

стан справ у місті та країні – **27 респондентів**;

інше (нічого не засмучує) – **1 респондент**;

13.В якому середовищі Вам найбільш комфортно перебувати?*

	ТАК	НІ
Сім'я	45	2
Навчальний заклад	11	16
Професійні заняття	14	10
Коло друзів	43	2
На самоті	19	10
Інше	-	-

**поставте позначку*

14.Зазначте, яких цінностей та орієнтирів не вистачає нашому суспільству.

Респонденти назвали наступні цінності та орієнтири: чесності – **9 респондентів**; моралі – **3 респонденти**; національної свідомості, єдності – **2 респонденти**; порядності, честі, поваги до своїх громадян – **2 респонденти**; віри – **2 респонденти**. **По 1 респонденту** назвали наступні орієнтири: знань, уміння аналізувати інформацію; успішності, стабільності; відповідальності, совісті, порядності; толерантності; свободи та незалежності особистості; громадянської свідомості; духовності; позитиву; культури поведінки; поваги один до одного; прозорості, дієвих законів; історичної пам'яті й розуму; людяності, співчуття, визнання. **29 респондентів** не дали жодної відповіді на це запитання.

15.Що Вас заряджає позитивом?

музика – **5 респондентів**;

перегляд позитивних фільмів – **4 респонденти**;

книги – **14 респондентів**;

друзі – **8 респондентів**;

заняття спортом – **4 респонденти**;
розваги – **2 респонденти**;
творчість – **1 респондент**;
моя собака – **1 респондент**;
подорожі – **1 респондент**;
моя родина – **1 респондент**;
гумор – **2 респонденти**;
добрі новини – **1 респондент**;
перебування на природі – **2 респонденти**;
медитація – **1 респондент**;
не дали відповіді на це запитання – **13 респондентів**;

Вкажіть, будь ласка, Ваш вік: 20 років – **15 респондентів**;
19 років – **7 респондентів**;
18 років – **6 респондентів**;
17 років – **6 респондентів**;
16 років – **10 респондентів**;
15 років – **10 респондентів**;
14 років – **6 респондентів**;

Вкажіть, будь ласка, Вашу стать:

- жіноча – **35 респондентів**;
- чоловіча – **25 респондентів**;

Напишіть, будь ласка, Ваше життєве кредо:

Найбільш поширеними кредо серед молодих користувачів є:

- любити життя, людей, світ;
- досягти якнайбільше, доки молодий;
- що б не трапилось, рухатись вперед;
- успіх у всьому;
- хто не встиг, той запізнився;
- все приходить до того, хто вміє чекати;
- там де інші гальмують, я тисну на газ;
- краса врятує світ;
- все в наших руках, тому їх не можна опускати;
- будь на позитиві і т. п.

Є і досить оригінальні:

- у кожній людині є сонце, лише дайте йому світити;
- краще бути предметом заздрощів, ніж співчуття;
- будь собою, всі інші ролі вже розібрали;

- якщо хтось хоче, щоб ти повернув праворуч, тисни наліво до кінця.

Підсумки проведеного соціологічного дослідження дозволяють вважати, що переважна більшість учасників цінують свою сім'ю, підтримку рідних людей, водночас для молоді важливими є добрі відносини з друзями. Юнаків та дівчат також непокоїть залежність від оцінки їх статусу в соціальних мережах. Досить велика кількість опитаних відчуває себе самотніми і прагне реального, а не віртуального спілкування.

Одночасно головною проблемою сьогодення молодь вважає недосконалість сучасного суспільства, вона прагне більше чесності, порядності, турботи, стабільності, підтримки від держави, адже для юних важливу роль у розбудові незалежної держави відіграє саме молодіжна політика. Найбільш гострими для української молоді проблемами респонденти вважають: невпевненість у майбутньому, матеріальне становище, стан справ у місті та країні.

Отже, наведені дані дозволяють переконатися в тому, що, незважаючи на певну суперечливість і непослідовність оцінок ситуація є в цілому сприятливою для виховання самодостатньої особистості. Юнаки та дівчата мають певні прагнення і ціннісно-сміслові орієнтири.